

Mandat for utredning av endringer i reglene om standardisert utmåling av inntektstapserstatning til barn og standardisert erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven

1. Bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet ønsker en utredning om endringer i reglene om standardisert utmåling av inntektstapserstatning til barn og standardisert erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven, som følge av endringer i kapitaliseringsrenten som benyttes ved utmåling etter skadeserstatningslovens alminnelige regler.

Når vilkårene for erstatning er oppfylt, er den alminnelige regelen i norsk rett at den skadelidte skal ha full erstatning for sitt økonomiske tap. På personskaderettens område fremgår prinsippet om full erstatning av skadeserstatningsloven § 3-1. Utgangspunktet i skadeserstatningsloven § 3-9 er at erstatningen fastsettes til en engangssum.

Når engangserstatning skal tilkjennes for fremtidig tap (tap av fremtidig inntekt og fremtidige utgifter), må tapet neddiskonteres til en nåverdi. Ved utmålingen forutsettes det at erstatningsbeløpet investeres, og at det oppnås en viss avkastning. Det må derfor foretas en beregning av hvor stort engangsbeløpet må være for at det tilkjente beløpet og avkastningen til sammen vil dekke det fremtidige tapet. Ved denne beregningen benyttes en kapitaliseringsrente som gir uttrykk for hvilken avkastning man må kunne forvente at den skadelidte vil oppnå, med fratrukk for antatt inflasjon. Jo høyere kapitaliseringsrente, desto lavere blir erstatningsbeløpet.

Kapitaliseringsrenten ble tidligere fastsatt av domstolene i forbindelse med erstatningsutmålingen i den enkelte sak. I 2014 kom Høyesterett til at kapitaliseringsrenten som hovedregel skulle være fire prosent, jf. Rt. 2014 s. 1203. Ved en lovendring i 2021 ble det innført en ny bestemmelse i skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd som gir hjemmel for at kapitaliseringsrenten kan fastsettes i forskrift. Bestemmelsen lyder slik:

«Kongen kan i forskrift fastsette en kapitaliseringsrente (realrente) som skal anvendes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når erstatningen fastsettes til en engangssum. Hvis særlige hensyn tilsier det, kan retten anvende en annen rente enn den som følger av forskrift gitt i medhold av første punktum. Kongen kan fastsette en egen kapitaliseringsrente (realrente) som kan anvendes i tilfeller der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd etter vergemålsloven § 51 første ledd.»

Med hjemmel § 3-9 annet ledd er det i forskrift 26. august 2022 nr. 1482 om kapitaliseringsrente etter skadeserstatningsloven gitt regler om hvilken kapitaliseringsrente som skal benyttes. Etter forskriften § 2 er kapitaliseringsrenten for personskadeerstatning som utmåles etter de alminnelige reglene i skadeserstatningsloven, 2,5 prosent, men det kan benyttes en rente på 1,5 prosent hvis erstatningen skal plasseres som bankinnskudd etter reglene i vergemålsloven. Forskriften trådte i kraft 1. oktober 2022.

Forskriften får ikke anvendelse for personskadeerstatning som utmåles etter andre regler enn de alminnelige reglene i skadeserstatningsloven. Forskriften gjelder derfor ikke for

reglene om standardisert utmåling av inntektstapserstatning til barn eller standardisert erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven. Etter disse regelverkene utmåles erstatningen ikke individuelt, men ut fra fastsatte satser.

Regler om inntektstapserstatning til barn er gitt i skadeserstatningsloven § 3-2 a og forskrift 16. februar 2018 nr. 236 om standardisert inntektstapserstatning til barn. Dersom den skadelidte på skadevirkningstidspunktet ikke har fylt 19 år, utmåles erstatning for fremtidig inntektstap etter disse reglene. Disse standardiserte utmålingsreglene er basert på en kapitaliseringsrente på fire prosent.

For arbeidstakere som har krav på erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven, er det fastsatt standardiserte utmålingsregler i forskrift 21. desember 1990 nr. 1027 om standardisert erstatning etter lov om yrkesskedeforsikring. Utmålingsreglene etter denne forskriften er ikke endret siden vedtakelsen i 1990 og er basert på en kapitaliseringsrente på seks prosent.

Verken for standardisert utmåling av inntektstapserstatning til barn eller standardisert erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven fremgår kapitaliseringsrenten direkte av de aktuelle regelverkene, men er bygget inn som forutsetninger for den standardiserte utmålingen. Som det fremgår ovenfor, er begge regelverkene basert på en kapitaliseringsrente som avviker fra den som benyttes ved utmåling etter skadeserstatningslovens alminnelige regler.

2. Om utredningsoppdraget

Utrederen skal utrede og foreslå endringer i skadeserstatningsloven § 3-2 a, forskrift 16. februar 2018 nr. 236 om standardisert inntektstapserstatning til barn og forskrift 21. desember 1990 nr. 1027 om standardisert erstatning etter lov om yrkesskedeforsikring, som følge av endret kapitaliseringsrente i forskrift 26. august 2022 nr. 1482 om kapitaliseringsrente etter skadeserstatningsloven (gitt med hjemmel i skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd). Forslagene til endringer skal baseres på at den gjeldende kapitaliseringsrenten som benyttes ved utmåling av personskade etter de alminnelige reglene i skadeserstatningsloven, også legges til grunn ved utmåling etter de nevnte standardiserte reglene.

Utrederen skal vurdere konsekvensene av forslagene til endringer som følge av at det legges til grunn en ny kapitaliseringsrente. Dersom utrederen finner at forslagene får konsekvenser som medfører behov for andre endringer eller tilpasninger i regelverket om standardisert utmåling av inntektstapserstatning til barn og standardisert erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven, skal slike endringer eller tilpasninger foreslås.

Utrederen skal også vurdere spørsmål om overgangsordninger knyttet til endringer i de nevnte reglene.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene til endringer skal vurderes så langt utrederen har forutsetninger for å gjøre det.

3. Utredningsoppdraget for øvrig

Forslag til lov- og forskriftsendringer skal utarbeides i samsvar med retningslinjene i Justisdepartementets veileder «Lovteknikk og lovforberedelse». Utredningen skal følge kravene i utredningsinstruksen.

Utredningen kan etablere en gruppe med referansepersoner, inntil tre personer, for å bistå utredningen i arbeidet med utredningen. Utredningen står fritt til å rådføre seg med andre aktører og interessegrupper.

Utredningen skal utformes slik at den kan sendes på høring uten ytterligere utredning av departementet.

Departementet kan supplere og presisere mandatet dersom det anses hensiktsmessig. Utredningen kan ta kontakt med departementet for avklaring dersom det anses nødvendig eller ønskelig å endre eller supplere mandatet.

Utredningen skal avgi sin utredning innen 1. mars 2024.